

לפני 25 שנה

גליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, כלל כתבת-שער תחת הכותרת "הקרב השני על אילת", שכתבה את מעמדה של העיר אילת אחרי מלחמת-סדום. ככתבה נכחנו סיכויי פיתוחה של עיר-הנמל הדרומית והפיר כתר עורק יצוא ראשון במעלה של המדינה. שליח "העולם הזה" בפאריס, שמואל מור, תיאר תחת הכותרת "מה מרקיד את בריגיט?" את דיוקנה של כוכבת הקולנוע בריגיט בארדו, שכווכבת התחילה לזרוח באיתה העת. הסדרה "נופלים הזול" כיב ראשונה" המשיכה להביא דיוקנאות של חללי מלחמת

קרב. מדור התיאטרון סיקר את מחזהו של יהושע (ירושלמי) הלוי, "סגנונית כחוף מיומבה", ומדור הספורט סיקר את מוש"ק חקי הליגה הלאומית. כשער הגליון: השרים מרדכי בנמרב ומשה כרמל.

..נדאי יותר להיות יריב מת מאשר יריב חי

של הזקן * מלחמת "מעריב" בבנימין תמוז

העם

האפוס של "מיבטח"

הדמות של השבוע היתה לבושה בסוודר לבן, חבושה כופיה לבנה. היא עמדה על חרטומה של סירת-מנוע קטנה בנמל אילת, הסתכלה בעיניים נוצצות בספון אוניית "חיל-הים מיבטח", שהסירה התיקרה אליה במהירות.

במשך יומיים הסתובבה אלינו החמור דה, פקידה בתי 18 בטכניון החיפאי, ליד חוף ים-סוף, חיכתה לרגע זה. היא המי תינה לאתת יצחק הראל, עובד מיספנת היטה, שעמו היתה אמורה להתחתן לפני חודש וחצי. תחת להגיע לחופה, עלה יצי חק בן ה-21 על סיפונה של ק/28 — היא היא מיבטח — ויצא להפלגה ההיסטורית סביב היבשת השחורה.

כשאך התקרבה הסירה לאוניה, הבחינו עיני המלחים המאומנות בנערה הנאה. מי החרטום עד לירכתיים היהדה הקריאה: "יצחק! יצחק!" כשאך נגעה הסירה ב-ספינה, קפצה אלינו על הסיפון, ישר לי-תוך זרועותיו של הרבי-סמל הקורן מאר-שר. מבלי לשים לב לעשרות האנשים שהצטופפו מסביב, חתם הזוג בנושקה מסחררת את האפוס של מיבטח.

החתומה הסופית. אנשי מיבטח היו מאוכזבים במיקצת באותו ערב. הם קיוו כי האוניה-האחת מיזנק תחכה להם ב-שארם אל-שייח', וששתי האוניות יכנסו יחדיו, בטקס חגיגי, לאילת. תחת זאת הגיעה מיזנק ראשונה, משכה אליה את אורי-הזקורים ואת הצוורות-הפירסומת. כשהגיעה מיבטח לבדה, לא חיכו לה אפילו ילדי אילת. בגלל שיבוש קטן ב-לוח-הזמנים איחרה האוניה בכמה שעות, והגיעה רק בחושך, זמן רב אחרי שיהלדים חזרו לבתיהם.

לאנשי מיבטח עצמם היתה ההפלגה ככל הפלגת אחרת — מסע שהפריד למשך שישה שבועות בין בעלים ונשים. ימים ארוכים בלביים ללא מראה של יבשה, וימים ארוכים עוד יותר למראה חוף ירוק, חרגוני ומשעמם. אולם כשבילי ה-מדינה היה המסע של שתי האוניות ה-קטנות פרק שראוי להקדיש לו ספר.

מיזנק ומיבטח לא יכריעו את הקרב על שארם אל-שייח'. התותחים הקטנים של שתי הפריגאטות, שנעדרו בעיקר למלחמה בצוללות ולהגנה על אוניות-סוחר, לא יוכלו להתמודד עם העטים הנובעים של הדיפלומטים ולהג'ה-דיבור של המדינאים.

אולם מבחינה פסיכולוגית תרמו השתיים תרומה אדירה למוראל הלאומי. 250 ה-צעירים המחייכים, שהשתדלו להגיע ב-מהירות האפשרית לגשותיהם ולחברותיהם, הם, השלימו את הפרק האחרון של מיב-צעירי.

מפלגות

הטרגדיה של שרת

באולם הישיבות הנהדר של הוועד-הפועל, שחלונותיו למוראל הלאומי. 250 ה-תלאביב כחלונות מטוס, התכנסו באחד מימי השבוע חברי מרכז מפא"י כדי להא-זין לנאומו של מנהיג המפלגה והמי-דינה, שנשא את דבריו על המצב ה-לאומי והבינלאומי.

בקהל ישב איש אחד, שעוד לפני זמן לא רב היה איש חשוב מאוד. עתה לא שם אליו איש את לבו. היתה זה חבר-הכנסת משה שרת.

יריב חי ויריב מת. אחרי שדבר הקדיש רשימות ארוכות ונלהבות לסירור של שרת באסיה (אותן כתב שרת עצמו, בחתימת "סופר מיוחד"), היה זה אך טבעי שראש-הממשלה דויד בן-גוריון יק-דיש לו כמה מלים חמות של ברכה. אולם בן-גוריון לא הזכיר את יריבו אף במלה אחת. תחת זאת הקדיש כמעט עשר דקות להערכת יריב אחר: ברל כצנלסון ה-מנוח, שגם אותו סילק בשעתו בהצלחה מעמדת-מפתח במפלגה. התלוצץ אחד ה-עסקנים: "כדאי יותר להיות יריב מת מאשר יריב חי של הזקן!"

קוב * הטיפול בנושאי עיתונות, אידיאו-לוגיה וקאדרים, ממלא תפקיד דומה בעור-למה של מפא"י — בשעתו נמסר לברל כצנלסון, עתה למשה שרת. אולם בניגוד לברל, בעל הפרסטיג'ה האישית העצומה, לא יתייחס איש ברצינות דומה לכישרון האידיאולוגי של ירוש.

עיהונות

הבנות של כפר-קאסם

"שלום חבריא. רוצה אני לספר לכם על פשע איום שבוצע בישראל, תחילתו של פשע זה היה כך: אמא אמרה לבן

שחקנים שושנה ואריק תחת החופה

הלהקה שלוש המיתרים (לכיש, לכיש...) למסע הופעות באירופה, נשא אריק לביא לאשה את השחקנית שושנה שני. למחרת הנסיעה הוא נשק נשיקת פרידה לאשתו הצעירה, שתוסיף לפי שעה למלא את תפקידה בחצת לעולם אין לדעת בתיאטרון הקאמרי.

שלה: אם לא תאכל בננה, יבוא ערבי רע ויאכל אותך!
כך פתח בנימין תמוז, עורך הארץ שלנו, את הדיון על מעשה-הזוועה של כפר-קאסם בעיתונות. מן הבננה ועד לרצח ה-סיטוני היתה הדרך סלולה לפני הילד: כשהילד גדל והיה לנער, רצה לצאת לטיול על הכרמל, אך אביו התרה בו: אל תלך רחוק! יש ערבים בסביבה והם מסוגלים לרצוח!

כשגדל הנער והיה עלם, רצה להי-כנס למיסעדה ערבית לאכול חומוס, אך חברתו הזהירה אותו: "אל תיכנס למיס-עד ערבית! הערבים מזהמים ושרוצים כינים!"
מסקנתו של תמוז בן ה-45, יליד פולין שגלה ארצה בגיל שנתיים והיה בשעתו אחד המייסדים של חוג הכנענים: "זיכרו, ילדים, תחילתו של כל פשע הוא בפרטים

הבעיה מה לעשות במשה שרת נשאר פתוחה. אנשי בן-גוריון חיפשו בקרדי-תנות את הפיתרון המשפיל ביותר. הם מצאו אותו: ראש-הממשלה לשעבר מונה כאחראי על "עיתונות המיפלגה והיגון קאדרים". החלטה זו נתקבלה ימים אחד-יום אחרי שהמיפלגה החליטה לבטל את התוכנית להוציא עיתון יומי.

עיתונות המיפלגה, ששרת יהיה ממונה עליה, היא: השבועון הפועל הצעיר, שרוב חברי המיפלגה שכתו זמן שהוא קיים, והירחון מולד דל התפוצה. כן יהיה שרת אחראי על הוצאת הספרים עיינות. המר-ציאה עתה לאור את סיפרו של יואל ברנז, העד הנווד במישפט קסטור, שאמ"ג נם התאים את זיכרונותיו לטעם מפא"י, אך הגנבים לתוכם רמזים רבים נגד שרת ואנשיו.

שר החשמה. בברית-המועצות רגילים לתת לשרים שירדו מגדולתם את התפקיד של "שר לענייני השמל" — תפקיד שמר-סר בשעתו לליאון טרוצקי לפני היסולג, תפקיד הנמצא עתה בידי גיאורגי מאלני

הקרב השני על אילת

"העולם הזה" 1004, תאריך: 9.1.1957

קטנים, באימים טיפשיים, בליבוי שינאה לזולת!
בננוולוגיה. 24 שעות אחרי הופעת הארץ שלנו בקיוסקים, קם מעריב לריב את ריב הבננה ולהתגרות בהארץ, שהפך בעיניו לאוייב מאז החל מתכנן עיתון-בוקר משלו.

כתב מעריב במאמרו הראשי: "כמובן, אפשר לפתח את הבננוולוגיה הזאת ולהגיע לכלל מסקנה מעמיקה עוד יותר. כי בגלל הבננה הארוכה פרצה מלחמת-השיחור, ובגלל טחינה שלא רצינו לאכול במיס-עדה ערבית, משלהים בנו המצרים פיי-דאיון..."

אנשי מעריב, כמעט כולם רוויזיוניסטים ותיקים ויוצאי-פולין, המטיפים מזה שנים רבות לשינאת הערבים, לא יכלו לסיים בכך את תגובתם. נזכר הכותב: "אפשר לטעון שבגלל הבננה הארוכה גורשו ה-ערבים גם מצפת. ואילו לא גורשו משם הערבים הרעים, לא היה יכול עורך הארץ שלנו, שסיפר את סיפור-הזוועה לילדיו-קוראיו, לזכות בבית ערבי נאה בצפת, בשרת האמנים, ולבלות שם את חודשי הקיץ ולהאכיל שם את ילדיו באותן בנות עצמן!"

מה זה שייך? עקיצה אישית זו הרגיזה את תמוז, גבר שחרחר וממושקף שהוא אב לילד. אמר הוא בקולו התקיף והבטוח: "את הבית בצפת מכרתי לפני שלוש שנים, נכון שהיה לי בית, אבל מה זה שייך?"

אנשים

● ראש הממשלה דויד בן-גוריון, בנאום במרכז מפא"י: "הרי ביום מן ה-ימים יהיה לישראל שרביטחון אחר. ואם תהיה לי צוואה אצווה בה לאמר: לשמור על העיקר, שלא יסתבך חלילה צה"ל ב-שום סיכסוך צבאי עם צבא לא-ערבי; לדאוג שצבאנו יוכל לנצח, אם יהיה הכי-רח בכך, את כל צבאות ערב יחד. כי דבר זה ייתכן, הוא כבר קרה בעבר."

● הנ"ל חלק באותה ישיבה שבחים מרקיעי-שחקים למנהלי מדיניות-החוזן שלו: "אבא אבן, הוא אחד העילויים המופלאים של הדרור הזה. איש הרואה את הגולד העולם לא יחטיא אפילו כשערה." לשרת-החולד גולדה מאיר: אמר: "עוצ-מתה של גולדה בשדה המדיניות היא כ-עוצמתו של צה"ל בשדה הקרב..."

● עורך ידיעות אחרונות, ד"ר הרצל רוזנבלום, בצטטו את זאב דיבונת-החוזן: "גם כשחושדים בי שגנבת, אין אני הר-פך את כיסוי מכנסי להוכיח את איינכר-נות החשד. כי בזה אפקיר את כבודי ולא אוכיח מאומה."

● המשורר אברהם שזונסקין, אחרי שורת הפרסים שחולקו בשבועות האחרונים (פרסיביאליק, פרסירופין, פרסירוקח) ובתוכם פרסיהעבודת: "היה צריך לתת את הפרס ליוצריה-הפרסים. הם הגיעו לשיא בפיריון-עבודה."

● המשורר שלונסקי זכה בהפתעה נעי-מה, כאשר נכנס באחד מלילות השבוע לבר ד'אק ביפו, הקהל קיבל את פניו בתשואות-חן, התפתעה היתה נעימה פחות כאשר החול קריאות: "בן-גוריון! בן-גור-יון!" מסתבר שמבקרי הבר לא הבחינו היטב בין שתי רעמות-השיער המלבינות...

● שרה-האוצר לוי אשכנזי: "גם צמחונים וגם אנשים המשמתפים בצערם של בעלי-חיים הם לא לפעמים אוכלי-אדם."

● יבשו הראשון של סטאלין, בטרם הודח בידי ניקיט'ה חרושצ'וב וניקולאי בולגאנין מעמדתו.